

Diskriminant polynomu třetího stupně

```
[> restart;
> p:=a*x^3+b*x^2+c*x+d;
          p := a x3 + b x2 + c x + d
> p_n:=expand(p/a);
          p_n := x3 +  $\frac{b x^2}{a}$  +  $\frac{c x}{a}$  +  $\frac{d}{a}$ 
> p_s:=(x-x1)*(x-x2)*(x-x3);
p_s := collect(p_s,x,factor);
          p_s := (x - x1) (x - x2) (x - x3)
p_s :=
          x3 + (-x1 - x2 - x3) x2 + (x1 x2 + x3 x1 + x3 x2) x - x1 x2 x3
```

Viétovy vztahy - vyjádření koeficientů polynomu pomocí elementárních symetrických polynomů

```
[> s1:=coeff(p_s,x^2)=coeff(p_n,x^2);
s2:=coeff(p_s,x)=coeff(p_n,x);
s3:=coeff(p_s,x,0)=coeff(p_n,x,0);

          s1 := -x1 - x2 - x3 =  $\frac{b}{a}$ 
          s2 := x1 x2 + x3 x1 + x3 x2 =  $\frac{c}{a}$ 
          s3 := -x1 x2 x3 =  $\frac{d}{a}$ 
```

Výpočet diskriminantu programem:

> **Diskriminant(a,b,c,d):=discrim(p,x);**

Diskriminant(a, b, c, d) :=

$$-27 a^2 d^2 + 18 a d b c + b^2 c^2 - 4 b^3 d - 4 a c^3$$

Z Viétových vztahů vyjádříme koeficienty b, c, d

> **Reseni_bcd:=solve([s1,s2,s3],{b,c,d});**

Reseni_bcd := { $d = -x_1 x_2 x_3 a, b = -x_1 a - x_2 a - x_3 a,$
 $c = x_1 x_2 a + x_3 x_1 a + x_3 x_2 a \}$

a dosadíme do diskriminantu (viz proměnná Diskriminant):

> **Diskriminant2:=eval(Diskriminant(a,b,c,d), Reseni_bcd);**

$$\begin{aligned} \text{Diskriminant2} := & -27 a^4 x_1^2 x_2^2 x_3^2 - 18 a^2 x_1 x_2 x_3 \\ & (-x_1 a - x_2 a - x_3 a) (x_1 x_2 a + x_3 x_1 a + x_3 x_2 a) \\ & + (-x_1 a - x_2 a - x_3 a)^2 (x_1 x_2 a + x_3 x_1 a + x_3 x_2 a)^2 \\ & + 4 (-x_1 a - x_2 a - x_3 a)^3 x_1 x_2 x_3 a \\ & - 4 a (x_1 x_2 a + x_3 x_1 a + x_3 x_2 a)^3 \end{aligned}$$

Po zjednodušení dostaneme diskriminant vyjádřený pomocí kořenů x_1, x_2, x_3 polynomu p :

> **Diskriminant(x1,x2,x3):=factor(Diskriminant2);**

Diskriminant(x_1, x_2, x_3) :=

$$a^4 (x_2 - x_3)^2 (x_1 - x_3)^2 (x_1 - x_2)^2$$

Souvislost diskriminantu a Vandermondova determinantu
(determinantu Vandermondovy matici)

```
> with(LinearAlgebra):
> V:=VandermondeMatrix(<x1,x2,x3>);
```

$$V := \begin{bmatrix} 1 & x1 & x1^2 \\ 1 & x2 & x2^2 \\ 1 & x3 & x3^2 \end{bmatrix}$$

```
> D3:=Transpose(V).V;
```

$$D3 := \begin{bmatrix} 3 & x1 + x2 + x3 & x1^2 + x2^2 + x3^2 \\ x1 + x2 + x3 & x1^2 + x2^2 + x3^2 & x1^3 + x2^3 + x3^3 \\ x1^2 + x2^2 + x3^2 & x1^3 + x2^3 + x3^3 & x1^4 + x2^4 + x3^4 \end{bmatrix}$$

```
> factor(Determinant(D3));
```

$$(x2 - x3)^2 (x1 - x3)^2 (x1 - x2)^2$$

Diskriminenty polynomů 2., 3. a 4. stupně:

```
> discrim(a*x^2+b*x+c,x);
```

$$-4 a c + b^2$$

```
> discrim(a*x^3+b*x^2+c*x+d,x);
```

$$-27 a^2 d^2 + 18 a d b c + b^2 c^2 - 4 b^3 d - 4 a c^3$$

```
> discrim(a*x^4+b*x^3+c*x^2+d*x+e,x);
```

$$-128 a^2 e^2 c^2 - 4 b^3 d^3 - 27 b^4 e^2 - 4 a c^3 d^2 + 16 a c^4 e$$

$$- 6 a e b^2 d^2 + 144 a e^2 c b^2 + 144 a^2 e c d^2 + 18 a b d^3 c$$

$$+ c^2 b^2 d^2 - 4 c^3 b^2 e + 256 a^3 e^3 - 192 a^2 e^2 b d - 80 a b d c^2 e$$

$$+ 18 b^3 d c e - 27 a^2 d^4$$

```
>
```